

El paper de la mestra assessora a un centre d'infantil i primària

El papel de la maestra asesora en un centro de infantil y primaria

The Role of the Educational Consultant in a Preschool and Primary School

Rafaela Pons Adrian, rpons1@educacio.caib.es

Roser Mascaró Talaya, rmascaro@educacio.caib.es

CEIP Margalida Florit Ciutadella

Resum

Es descriu la figura de la mestra assessora, creada al CEIP Margalida Florit de Ciutadella. La mestra assessora té una visió transversal del projecte d'escola i s'encarrega d'assessorar, guiar i animar el projecte d'aula durant tot el seu procés mitjançant reunions periòdiques amb la resta de l'equip educatiu. En primer lloc, es fa una breu contextualització del centre i es comenta el tipus de model educatiu que necessita. Seguidament, s'exposen les principals funcions que corresponen al perfil professional de la mestra assessora. Finalment, es comenten els aspectes positius a l'hora de comptar amb aquesta figura professional dins del centre educatiu.

Paraules clau

Projecte Educatiu de Centre, Perfeccionament de Professors, Model Didàctic, Assessor de Centre.

Resumen

Se describe la figura de la maestra asesora, creada en el CEIP Margalida Florit de Ciutadella (Menorca). La maestra asesora tiene una visión transversal del proyecto de escuela y se encarga de asesorar, guiar y animar el proyecto de aula durante todo su proceso mediante reuniones periódicas con el resto del equipo educativo. En primer lugar, se hace una breve

contextualización del centro y se comenta el tipo de modelo educativo que necesita. Seguidamente, se exponen las principales funciones que corresponden al perfil profesional de la maestra asesora. Finalmente, se comentan los aspectos positivos a la hora de contar con esta figura profesional dentro del centro educativo.

Palabras clave

Proyecto Educativo de Centro, Perfeccionamiento de Profesores, Modelo Didáctico, Asesor de Centro.

Abstract

This article describes the role of the educational consultant, a figure conceived at the public school CEIP Margalida Florit in Ciutadella (Menorca). The educational consultant has a cross-disciplinary view of the school's purpose and is responsible for providing advice, guidance and encouragement for the classroom project throughout the entire process, by holding regular meetings with teaching team. This paper begins by offering a brief description of the particular context of the school and the educational model it requires, and goes on to review the main tasks corresponding to the educational consultant. Finally, the advantages of including this professional figure among the school staff are discussed.

Keywords

School Educational Project, Professional Development, Teaching Model, Curriculum Consultant.

0. INTRODUCCIÓ

Aquest és el quart curs que tenim a la nostra escola la figura de la mestra assessora. Aquesta funció la cobreix una mestra d'educació infantil. Creiem que aquesta figura és essencial en un centre innovador com el nostre, on s'han dut a terme una sèrie de canvis metodològics importants.

La presència d'aquesta mestra, per una banda, ens ajuda a assegurar el currículum, pel fet de no tenir llibres de text que guiïn els mestres, s'ha d'assegurar el treball de tots els continguts curriculars, i per això tots els tutors, amb l'ajuda de la mestra assessora han de tenir present el currículum oficial. Per altra banda, el fet de treballar amb una metodologia no tan coneguda per mestres nous fa que sigui cabdal el fet de que hi hagi una persona que faci un acompanyament de tots els mestres nous.

Finalment, el fet de tenir una visió externa de tots els grups-classe fa que hi hagi una coherència al llarg de tota l'escolarització, i contactes i intercanvis constants d'un grup a un altre.

1. CONTEXTUALITZACIÓ DEL CENTRE

Fa vuit anys les mestres, arribades de diferents indrets i amb experiències diferents, es troben en un nou centre on no hi ha res decidit ni fet, res està escrit i cal plantejar-s'ho tot, definir-ho tot.

Després de tres cursos en funcionament, el claustre es va adonar que tenia l'oportunitat de crear una escola diferent, amb una línia metodològica definida a tots els nivells i sobretot en consonància amb les tendències actuals en educació.

Així es va plantejar, el curs 2006-2007, a partir de la inquietud de tot el claustre de concretar i definir una línia d'escola, quin tipus d'escola volíem.

Teníem clar que necessitàvem ajuda i vam decidir:

- Engregar un seminari de formació al centre que tingués com a objectiu ajudar-nos a concretar la nostra metodologia, és a dir, la manera com volem ensenyar.
- Rebre ponències d'experts que ens poguessin encaminar en la nostra recerca.
- Viatjar per conèixer altres realitats escolars que s'apropaven al que nosaltres volíem.

1.1. QUÈ CREIEM?

Després d'un temps de formar-nos i compartir experiències vam arribar a uns acords importants que definirien el nostre model educatiu:

- Creiem que l'educació és un fenomen canviant que s'ha d'adaptar al temps que vivim, a les situacions, als alumnes, als esdeveniments actuals, als sabers, a les diferents maneres de fer i d'entendre...
- Creiem que actualment l'escola ja no és la principal font de coneixement pels fillets, sinó que arribem amb un equipatge de coneixements i informacions que l'escola ha de recollir i ajudar a convertir-los en vertaders aprenentatges.
- Creiem que els coneixements i les habilitats no s'obtenen d'una forma fragmentada en forma d'assignatures, sinó d'una manera complexa tal com es presenta en la realitat. Per tant, l'educació ha d'anar enfocada a ajudar els alumnes a comprendre el món des de la pròpia complexitat.
- Creiem que el centre de les nostres aules són les persones, orientades a la comprensió del món utilitzant la comunicació i la interacció.
- Creiem que l'aprenentatge va íntimament lligat a les emocions i al goig d'aprendre.
- Creiem que la comprensió no està lligada a la definició sinó a les experiències que tenen els infants en relació amb un concepte determinat.

1.2. QUINA ESCOLA VOLEM?

Després de parlar i debatre molt vam arribar a acords sobre quin tipus d'escola volíem:

- Una escola entesa com un tot, on tots formem part i trobem el nostre lloc sense buits i bots metodològics.
- Una escola pensada i protagonitzada pels infants.
- Una escola connectada amb el món que l'envolta: una comunitat orientada a entendre la complexitat del món.
- Una escola on l'adult acompanya i guia l'aprenentatge de l'infant, i que té capacitat d'escolta.

- Una escola centrada a fer els infants competents en la nostra societat actual.
- Una escola transparent amb l'entorn i les famílies.

1.3. QUINS CANVIS ENS VAM PROPOSAR?

Una volta vam tenir clar el que volíem era el moment de decidir el que havia de canviar:

1. Organitzar les etapes de manera que faciliti una continuïtat i una manera de fer i ensenyar compartida per tots. Per tal d'evitar la ruptura metodològica que es troba freqüentment entre l'etapa d'educació infantil i la de primària, definim una primera etapa des de quart d'educació infantil fins a segon d'educació primària, i una segona etapa de tercer d'educació primària fins a sisè d'educació primària.
2. Deixar de parcel·lar els horaris en àrees d'aprenentatge que dificulten treballar de forma global i complexa, i aplicar horaris amb intervals de temps llargs perquè cada tutor o tutora pugui organitzar els diferents projectes d'aula.
3. Pensar en el grup-aula com un espai i un temps on es viuen històries pròpies del grup que són úniques i irrepetibles.
4. Utilitzar materials d'aprenentatge diversos i variats en els quals la informació és trobi en tota la seva complexitat. Així, vam decidir deixar d'utilitzar llibres de text com a material vertebrador dels aprenentatges, utilitzant diferents recursos adequats a cada situació concreta, com per exemple: xerrades d'experts, llibres temàtics i de consulta, material audiovisual, sortides, Internet...
5. Canviar la concepció de la figura del mestre tutor. Aquest deixa d'ésser l'únic transmissor de coneixements per convertir-se en un membre més del grup amb la funció d'acompanyar i guiar els diferents processos d'ensenyament-aprenentatge.
6. Augmentar la participació de les famílies i del barri en la vida del centre fent l'escola transparent per tal que s'entengui millor allò que es fa i així evitar els possibles dubtes i temors que puguin sorgir.
7. Crear la figura de la mestra assessora, amb la funció de guiar i acompanyar els diferents tutors i tutores en la seva tasca docent.

2. COM ENS ORGANITZEM?

2.1. CREEM DIFERENTS SITUACIONS I CONTEXTOS QUE ENS APROPEN A LA COMPLEXITAT DEL MÓN QUE ENS ENVOLTA

Situacions que...:

- Són consensuades i pactades per tot l'equip de claustre.
- Es renoven, amplien i es revisen cada curs.
- Són orientatives.
- Són complexes i s'entrellacen continguts de diferents àrees.
- Tenen un significat i un sentit pel grup.

- Permeten vincular les persones amb el món.
- Són capaces de generar interessos, preguntes, desig de conèixer.
- Són un bon pretext per plantejar problemes complexos i de qualitat.

Aquestes situacions permeten...:

1. Al mestre planificar, ordenar, tenir en compte....
2. Lligar i donar continuïtat a un estil o manera de fer pròpia de tota l'escola.
3. Abordar projectes col·lectius de grup amb objectius compartits.
4. Compartir històries i projectes amb altres grups de l'escola.
5. Crear històries on tots estem implicats i el treball té sentit.
6. Crear un clima i un ambient de conversa que aporta confiança amb les possibilitats individuals de cadascú.
7. Adquirir un compromís envers el grup i, en conseqüència, un esforç pel treball ben fet.
8. Abordar històries que són importants per a tots.
9. Crear espais i dinàmiques que afavoreixen el desig d'aprendre dels fillets.

2.2. CREEM PROCESSOS D'APRENTATGE QUE DONEN SENTIT I UN SIGNIFICAT REAL AL QUE APRENEM

Els fillets necessiten tenir i viure experiències importants que ajudin a construir i finançar el seu coneixement

En els processos d'aprenentatge:

- Escoltem i partim de les idees inicials o hipòtesis dels infants.
- Planifiquem experiències riques, diverses, obertes i connectades amb el món exterior.
- Creem un clima exigent on la perseverança i l'esforç és un element fonamental.
- Utilitzem recursos variats per fer recerca d'informació.
- Les accions i activitats tenen sentit i ajuden a generar coneixement i a construir significats.
- S'explica i representa de diferents formes el que aprenen.
- Es retorna els infants a les estratègies i maneres de fer pròpies.
- Tots tenim coses a aprendre i coses a ensenyar.
- Es realitzen diferents tipus d'agrupament per realitzar les activitats.
- Es reflexiona sobre el que s'aprèn i se sistematitzen els aprenentatges.

2.3. TREBALLEM EN EQUIP

Per tal de donar sentit al nostre projecte de centre tenim la necessitat de compartir la nostra tasca docent de forma periòdica amb els companys i companyes. D'aquesta manera s'han creat espais i temps per reflexionar, pensar, debatre, millorar... el nostre treball diari.

Alguns d'aquests espais i temps són els dedicats a la formació en centres, els claustres pedagògics, les trobades informals dins i fora del centre, i les reunions setmanals amb una mestra assessora.

3. LA MESTRA ASSESSORA

El currículum actual ens avala i recolza en el nostre treball diari i ens porta a la necessitat de viure l'educació de forma global i complexa en tots els nivells i cicles d'educació infantil i primària. Aquest fet reforça la idea que ja tenim des de fa dos cursos de comptar amb una mestra assessora que guii i tingui una visió transversal del projecte d'escola.

Amb aquesta finalitat d'assegurar la importància dels projectes i històries úniques que es viuen a dins cada grup-classe i la coherència del nostre projecte d'escola, cada mestra tutora disposa a dins del seu horari d'una hora de coordinació amb una altra mestra del centre (mestra assessora), que té la funció d'assessorar, guiar i animar el projecte d'aula durant tot el seu procés.

Així, la mestra assessora es reuneix setmanalment amb cada tutor/a del centre de forma individual per tal d'ajudar amb la consecució i desenvolupament dels diferents projectes i situacions d'aula que hi ha engegats en cada moment.

3.1. FUNCIONS DE LA MESTRA ASSESSORA

Les funcions de la mestra assessora són:

1. Guiar el desenvolupament de les diverses investigacions que es duen a terme a les diferents aules.
2. Compartir amb la tutora o tutor un temps per aturar i reflexionar sobre l'evolució del treball a l'aula.
3. Prendre decisions juntament amb la tutora o tutor sobre dinàmiques d'aula.
4. Estudiar comportaments, idees i treballs dels infants en situacions d'aprenentatge d'aula per entendre, retornar i anar així evolucionant.
5. Prendre decisions, juntament amb les tutores o tutors, sobre aspectes d'organització i gestió d'aula.
6. Ajudar a relacionar les intencions i desitjos del fillets amb els continguts curriculars.
7. Establir connexions entre els tutors i diferents experts en temes concrets (famílies, experts exteriors, altres mestres, altres escoles, banc d'experts del CEP...) i materials de què disposa el centre o als quals té accés.
8. Ajudar els tutors a elaborar la documentació del treball del grup perquè possibiliti fer més transparent el que passa a les aules i per crear una memòria col·lectiva del que s'ha fet i s'ha anat aprenent, ajudant també a estructurar el coneixement de l'infant

(dossiers, exposicions per a les famílies, pel·lícules, obres de teatre, presentacions digitals...).

9. Ajudar la mestra tutora a elaborar la documentació del treball del grup perquè pugui ser consultat i usat en activitats de formació.
10. Establir relacions i connectar històries i projectes de diferents grups-classe.
11. Guiar i ajudar en la planificació de diferents projectes, processos d'investigació o petites recerques, elaborant mapes conceptuals com a punt de partida. Ajudar a planificar l'entramat de situacions d'aprenentatge que sorgeixen a dins del grup.
12. Analitzar, juntament amb la mestra, produccions dels alumnes, classificar estratègies i maneres de fer pròpies dels infants per entendre els processos d'aprenentatge i poder oferir-los l'ajuda adequada perquè vagin evolucionant.
13. Ajudar a recollir i interpretar les diferents idees, inquietuds, interessos de cadascun dels fillets del grup.
14. Aplicar a dins l'aula estratègies acordades amb la tutor/a.
15. Elaborar materials, fer recerques d'informació, triar textos per treballar, elaborar eines complementàries dels projectes...
16. Entrar a les aules per ajudar a dur a terme algunes experiències més costoses d'algun projecte d'aula i que amb un adult tot sol serien complicades de realitzar (maquetes, guiar converses, representacions i models de la realitat, enregistrament en foto, vídeo...).
17. Ajudar a preparar el contingut de les reunions de cicle, claustres pedagògics, comissió de coordinació pedagògica i sessions de formació. amb la cap d'estudis.
18. Fer de vicle per fer arribar les preocupacions pedagògiques dels tutors i tutores a l'equip directiu.

3.1.1. ALTRES FUNCIONS DE LA MESTRA ASSESSORA

- Per tal de poder realitzar correctament totes les seves funcions, la mestra assessora s'ha de formar contínuament a través de cursets, seminaris, viatges per visitar altres escoles, jornades...
- Trobem necessari també que la mestra assessora assumeixi la funció de coordinadora de biblioteca i recursos del centre per poder:
 1. Ordenar i classificar tots els recursos bibliogràfics i audiovisuals per temàtiques de manera que afavoreixin als tutors la recerca de textos adequats per treballar amb els infants.
 2. Augmentar la dotació de la biblioteca amb llibres adients per poder atendre les demandes dels grups en la realització dels diferents projectes de treball a partir de les necessitats detectades.
 3. Inventariar els llibres i recursos que entrin de nou a la biblioteca.
 4. Dur un control del préstec de llibres i recursos als diferents grups.

5. Oferir jocs matemàtics, adequats als diferents nivells i cicles, perquè es pugui realitzar una sessió setmanal amb tot el grup d'alumnes.
 6. Ajudar a la recollida de documentació de les aules i preparar-la per ser consultada i estudiada en activitats de formació.
- La figura de la mestra assessora assegura també l'aplicació del projecte de centre en el moment que s'incorpora una tutora nova al centre, ja sigui a principi de curs o en algun altre moment. En el moment que s'incorpora una tutora nova al centre la mestra assessora té unes funcions especificades a dins del protocol d'acollida que tenen com a missió acompanyar-la i guiar-la fins que assumeix la nostra manera de treballar i de fer.
 - A partir del curs passat i a causa de la forma innovadora amb què treballem, hem rebut peticions d'altres escoles i organismes per donar-los a conèixer el nostre projecte d'escola, ja sigui a través de ponències o de guiar visites a la nostra escola. Aquesta funció també l'ha assumida la mestra assessora del centre.

Per acabar, som conscients que el camí a recórrer és llarg i costós i que cada passa que fem trobarem noves coses a millorar, incorporar, repensar... així i tot, trobem que aquesta figura és clau per tal que el nostre projecte segueixi avançant.

4. BIBLIOGRAFIA

- Alzina, P. (2001). *Treballar amb la diversitat: nous enfocaments curriculars i metodològics*. Palma: Universitat de les Illes Balears.
- CEIP Riera de Ribes. (2005). *Una altra escola és possible. Els sabers matemàtics en el si d'una comunitat d'aprenentatge complexa i inclusiva*. Obtingut de: http://www.xtec.cat/ceiprieraderibes/index_tot_archivos/Un%20altre%20escola%20es%20possible/index.htm
- Domènech, J. (2010). *Elogi de l'educació lenta*. Barcelona: Editorial Graó.
- Equip de mestres de l'escola pública d'Antzuola. (2008). Un claustre que indaga i aprèn com a comunitat. L'escola d'Antzuola. *Perspectiva Escolar*, 323, 27-31.
- Escamilla, A. (2009). *Las competencias en la programación de aula*. Barcelona: Editorial Graó.
- Hoyuelos, A. (2003). *La complejidad en el pensamiento y obra pedagógica de Loris Malaguzzi*. México, DF: Multimedia.
- Parellada, C. (2008). Complexitat i educació: algunes claus a considerar. *Perspectiva Escolar*, 323, 2-14.
- Vilalta, D. (2008). Algunes reflexions sobre complexitat i currículum a l'educació infantil i primària. *Perspectiva escolar*, 323, 15-26.

Per citar aquest article:

Pons Adrián, R. & Mascaró Talaya, R. (2013). El paper de la mestra assessora a un centre d'Infantil i Primària. *Innov[IB]. Recursos i Recerca Educativa de les Illes Balears*, 6-13. Obtingut de: <http://www.innovib.cat/numero-3/pdfs/art1.pdf>